

EESTI HARIDUSTÖÖTAJATE LIIT

Estonian Education Personnel Union

ÜHESKOOS SUUDAME!
TOGETHER WE CAN!

Haridus- ja teadusminister
Kultuurikomisjon
Rahandusminister
Riigikogu fraktsioonid
Vabariigi Valitsus

1.04.2016 nr 2-2-3/32

Hariduse sihtotstarbeline rahastamine

Lp ministrid, fraktsioonide, kultuurikomisjoni, valitsuse liikmed

Pöördun Teie poole Eesti õpetajate esindusorganisatsiooni - Eesti Haridustöötajate Liidu - poolt. Viimasel ajal on aina rohkem räägitud hariduse rahastamisest ning eriti seoses sellega, et hariduse rahastamine võiks edaspidi olla mittesihtotstarbeline. Praegu annab riik läbi toetus- ja tasandusfondi kohalikele omavalitustele (KOV) haridustoetust, kus on selgelt kirjas, et seda võib ainult hariduse rahastamiseks kasutada. Viimasel ajal on tulnud infot rahandusministeeriumilt (<http://opleht.ee/30834-meie-klassid-on-vaiksed-nagu-lasteaia-soimeruhmad/>), et edaspidi ei peaks nii järgalt kontrollima, mille jaoks KOV antud raha kasutab. KOV teadvat ise, suutvat ise otsustada ning ei hakkavat raha muuks otstarbeks kasutama.

EHL on kindlalt seiskohal, et hariduse rahastamine peab jääma sihtotstarbeliseks.

Põhjendused:

1. Alles loetud aastad tagasi, kui esialgu EHL, seejärel HTM hakkasid kontrollima, kas KOV-le antud haridustoetust kasutatakse hariduse rahastamiseks, selgus, et paljudes KOV-des kasutati raha mittesihipäraselt. Aastatel 2010–2012 ca 30 miljonit eurot.

KOV-le antava haridustoetuse mittesihtotstarbeliseks muutmine seab ohtu Eesti Elukestva Õppe Strateegia 2020 ja Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi eesmärkide täitmise (hiljemalt 2019.a. õpetaja töötasu 120% kõrgem Eesti keskmisest palgast). See eesmärk peab olema prioriteet, et tõsta õpetaja amet Eesti noorte seas konkurentsivõimeliseks. Rahvusvahelises

---

Eesti Haridustöötajate Liit (EHL) on Eesti suurim õpetajate (lasteaia, huvikooli, üldhariduse, kutsehariduse) ja teiste haridusalal töötajate esindusorganisatsioon ja ametiühing. EHL-i kuulub 17 liikmesliitu. EHL-i eesmärgiks on ühistegevuse kaudu oma liikmeskonna töö- ja kutsealaste, majanduslike, ühiskondlike ja sotsiaalsete huvide ning õiguste esindamine ja kaitsmine. EHL on ülemaailmse õpetajate esindusorganisatsiooni Education International (EI) ja Euroopa Ametiühingute Hariduskomitee ETUCE liige.

võrdluses on Eesti õpetajaskond suurima keskmise vanusega ja väikseima meesõpetajate osakaaluga ning olukord aina süveneb.

Nagu eespool viidatud artiklis rahandusministeeriumi ametnik märgib, ei ole Põhjamaades sellist riiklikku regulatsiooni nagu Eestis. Siinkohal peame tunnustama siiski ka olukorra erinevust, sest Põhjamaades on õpetajate esindusorganisatsioonidel sotsiaalpartnerid KOV liitude näol, kellega riiklikul tasandil läbirääkimisi pidada ja kokkuleppeid sõlmida. Sellisel juhul pole tõesti nii jäika riiklikku regulatsiooni vaja. Eestis paraku ei taha/saa KOV liidud volitusi, et vastutust võtta ja seega niikaua, kuni ei ole sotsiaalpartneritel võimekust/soovi/sundi oma rolli täita, peab Eestis kindlasti säilima haridustoetuse sihtotstarbelisus.

2. Juba praegu on osa hariduse rahastamisest mittesihtotstarbeline – alushariduse rahastamine sisaldub KOV-i üldises tulubaasis. Ja kuigi väidetakse, et rahastamise sihtotstarbelisuse kaotamisega hakkavad KOV-id väga jõuliselt ise hariduse rahastamise panustama, näeme lasteaiaõpetajate töötasudes väga suuri erinevusi. Lisaks üleriigilistele erinevustele on erinevusi töötasudes ka maakonna piires – sama tööd ühtedel riiklikel nõudmistel (kõrgharidus, riiklik õppekava jms) tegevate lasteaiaõpetajate töötasud erinevad kuni 2 korda. Rääkimata sellest, et lasteaiaõpetajate töötasud on üldhariduskoolide õpetajatega võrreldes tuntavalt madalamad. Me ei ole kindlad, et teiste haridustasemetel õpetajatega samamoodi ei juhtu.

Tuleb tunnustada, et viimastel aastatel on lasteaiaõpetajate töötasud tõusnud, kuid see on juhtunud üksnes tänu sellele, et riigi tasandil on suudetud tõsta üldhariduskoolide õpetajate töötasu alammäärasid. Siiani moodustab lasteaiaõpetaja töötasu üldhariduskooli õpetaja töötasust (kusjuures mõlemad on kõrgharidusega spetsialistid) keskmiselt ca 67%. Me ei ole antud hetkel ka veendunud, et üldhariduskoolide õpetajate töötasu ei hakka tulevikus hariduse rahastamise sihtotstarbe kaotamisel langevalt ühtlustuma hoopis lasteaiaõpetajate töötasuga (mitte vastupidi).

3. Demograafilisest olukorrast tulenevalt on vajalik käsilolev koolivõrgu korrastamine. Koolivõrgu korrastamine annab aluse õpetajate töötasu tõusuks. Kui aga sihtotstarbelisus hariduse rahastamisest ära kaotada ilma, et oleks üleriigilisi kokkuleppeid töötajate ja tööandjate vahel, suurenevad koolivõrgu korrastamise tagajärjel allesjäävates koolides klassid ja seeläbi tõuseb õpetajate koormus. Samas ei ole garantiid, et hariduse jaoks mõeldud toetust ikka haridusele (sh õpetajate töötasuks) kulutatakse. Tagajärjeks võib juhtuda, et koolivõrgu korrastamise tulemusena suureneb õpetaja töökoormus sama töötasu eest veelgi.

4. Rahandusministeeriumil tuleks oma põhitähelepanu suunata haldusreformi tervikliku rakendamise ja KOV-ide tulubaasi tõstmise küsimustele, mitte saata avalikkusele ja õpetajatele sõnum, et õpetajate palgatoetuse ja selle sihtotstarbe kaotamise arvelt on võimalik arendada teisi teenuseid. Mitmetes väiksemates omavalitsustes ei kasutatagi kogu õpetaja töötasutoetust ära põhjendusega, et siis hakkaks õpetaja vallavanemast rohkem tasu saama. Õpetaja palgatoetuse sihtotstarbe kaotamisega loodaks võimalus eraldatava raha eest muid kuluallikaid katta, nt vallavanemale senisest rohkem palka maksta. Mida võidab sellest õpetaja ja Eesti haridus, mille suureks trumbiks siiani on just tugev ühtluskool?

Eesti Haridustöötajate Liit on kindlalt selle vastu, et muuta hariduse rahastamine mittesihtotstarbeliseks.

Loodan sisukale arutlusele ja koostööle!

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Reemo Voltri

Eesti Haridustöötajate Liidu juhatuse esimees

Elis Randma +372 641 9803

ehl@ehl.org.ee